

Bild på framsidan: Ordmoln som visar Funktionsrätt Sveriges förekomst i redaktionella medier under 2023, 60 nyckelord ur 4016 omnämningen. Källa: Retriever

Form: Marre Ahlsén

© Funktionsrätt Sverige 2024

Nationellt samarbete med internationellt fokus

2023 har varit ett mycket händelserikt år för oss på Funktionsrätt Sverige. Vi har gjort ovanligt mycket med internationell koppling. Exempelvis är vi under åren 2023-2024 ordförande i vårt nordiska samarbete, som vi har tillsammans med våra motsvarigheter i de nordiska länderna. Under det första halvåret 2023 var Sverige också ordförande i den Europeiska unionens ministerråd vilket innebar ett intensivt arbete med att lyfta upp funktionsrättsfrågorna på ordförandeskapets dagordning. Ett resultat av detta var att den europeiska funktionsrättsrörelsen, beslutsfattare och forskare i Stockholm samlades den 31 mars för en intensiv och givande heldagskonferens om funktionsrätt, tillgänglighet och AI inom EU. Jag är stolt över att vi vågade diskutera både risker och möjligheter kring det aktuella och viktiga men samtidigt svåra ämnet AI.

I maj hade vi kongress där vi välkomnade två nya medlemsförbund, Riksförbundet Ehlers-Danlos syndrom och Sköldkörtelförbundet. Det betyder att vi nu har 52 medlemsförbund. På kongressen avtackades Elisabeth Wallenius efter hennes viktiga arbete som ordförande under de senaste fem åren. Jag fick kongressens förtroende genom att jag valdes till det mycket hedersamma uppdraget som ordförande. Kongressen inskräppte betydelsen av att värna och bevaka funktionsrätten. Detta arbete har blivit allt viktigare och där har vi en styrka i vår samlade kraft. Vår framgång är beroende av att vi inom funktionsrättsrörelsen och hela civilsamhället fortsätter att samarbeta.

Ett centralt arbete för att värna och bevaka funktionsrätten är att Funktionsrätt Sverige

under hösten har samordnat hundra av civilsamhällets organisationer i skapandet av en gemensam alternativrapport som visar hur vi anser att Sverige lever upp till rättigheterna i Funktionsrättskonventionen. Vid ett förhör i Genève den 11-12 mars 2024 kommer FN att fråga regeringen hur Sverige lever upp till åtagandena i Funktionsrättskonventionen. Det var tio år sedan FN granskade Sverige förra gången och då fick Sverige omkring 30 rekommendationer till förbättringsåtgärder men sedan dess har alltför lite hänt. I vår alternativrapport och på plats under förhöret i Genève kommer vi berätta vilka åtgärder vi i civilsamhället tycker att Sverige ska genomföra för att skapa ett samhälle där alla kan vara delaktiga fullt ut och på lika villkor. Men det är först efter förhöret som det verkliga förändringsarbetet börjar då vi tillsammans med övriga civilsamhället, regering, myndigheter, regioner och kommuner ska arbeta för att genomföra de rekommendationer som vi kommer att få från FN.

Avslutningsvis vill jag tacka alla representanter från medlemsförbunden, styrelsen och framförallt personalen för ett mycket bra jobb och samarbete under 2023!

Nicklas Mårtensson
ordförande

Foto: Tor Gustafsson

Alternativrapportering till FN

Trots att funktionshinderpolitiken ska utgå från FN:s funktionsrättskonvention, har Sverige endast genomfört en av cirka 30 rekommendationer från 2014 när regeringen förhördes för första gången av FN i Genève. Funktionsrätt Sverige har arbetat systematiskt för att följa upp arbetet utifrån konventionen.

Sedan 2019, när civilsamhällets rapport *Respekt för rättigheter?* om hur Sverige lever upp till funktionsrättskonventionen släpptes har vi väntat på besked om datum för granskning av FN:s övervakningskommitté, När det blev klart att förhöret ska ske i mars 2024 kunde vi planera arbetet med att ta fram alternativrapport till FN.

I juni bjöd vi in organisationer för mänskliga rättigheter och funktionsrättsorganisationer till att medverka i arbetet med rapporten till FN. Cirka 50 personer anmälde intresse.

Under hösten 2023 anordnade Funktionsrätt Sverige sex digitala möten med experter på olika områden där företrädare för olika organisationer bidragit med färsk information med utgångspunkt i vad som hänt sedan *Respekt för rättigheter* från 2019 presenterades och de uppföljningar som har gjorts. Alternativrapporten, som riktar sig till ledamöterna i kommittén, är begränsad i sitt omfång. Därför har vi arbetat med att prioritera det som är viktigast för att genomföra konventionen samt uppdaterat innehållet med aktuella källor och argument.

Resultatet av granskningen blev att utvecklingen står still eller går tillbaka på flera områden. I en debattartikel från 4

Andra alternativrapporten om genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Sverige

Gemensam rapport från civilsamhället som samordnats av Funktionsrätt Sverige till det 30:e mötet i övervakningskommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, mars 2024

december 2023 lyfte vi behov av strukturella reformer och systematiskt arbete. Vi vill se en oberoende granskning av lagstiftning och en klagomålsmekanism, en handlingsplan med mätbara mål och indikatorer, breddat ansvar för funktionsrätt i regeringen och inkludering av rörelsen i både beslutsfattande och budgetering.

Förhöret i FN genomförs 11-12 mars 2024. Det har då gått tio år sedan Sverige fick sina första rekommendationer från FN och hög tid att ta vara på råden från FN och vända den negativa trenden.

[På vår webb finns det mer information om alternativrapporteringen](#)

Funktionsrättsperspektivet måste få stort genomslag i nytt åtgärdsprogram gällande våld

Myndigheten för delaktighet (MFD) har under året publicerat rapporter där myndigheten kartlagt våldsutsattheten bland personer med funktionsnedsättning samt lämnat åtgärdsförslag. De visar att våldsutsattheten nästan är dubbelt så stor som hos övrig befolkning, trots det har funktionhindersperspektivet fått ett litet genomslag i genomförandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Eftersom regeringen arbetar med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram, har vi gjort flera inspel för att funktionhindersperspektivet denna gång ska få stort genomslag. I

mars träffade vi statssekreterare Martin Andreasson, i maj medverkade vi i rundabordssamtal med jämställdhetsminister Paulina Brandberg. I augusti lämnade vi skrivelsen Inspel inför nytt åtgärdsprogram om våld 2024–2026.

Samtidigt granskas Sverige av Europarådets expertgrupp Grevio gällande hur Sverige efterlever Europarådets Konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen). Vi har därför, tillsammans med FQ, Forum - Kvinnor och Funktionshinder, lämnat en skuggrapport.

Strategin för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken

Under 2023 ha vi genomfört två dialogmöten i samverkan med Myndigheten för delaktighet (MFD) inom ramen för arbetet med strategin för systematisk uppföljning av funktionshindermålet. Det första mötet rörde krisberedskap där Myndigheten för samhällsskydd och beredskap deltog tillsammans med Länsstyrelsen i Västernorrland. På det andra mötet handlade det om digitalisering. Då medverkade Post- och telestyrelsen och DIGG – Myndigheten för digital förvaltning.

Under året har vi även inom ramen för MFD:s funktionshinderråd fått information om hur arbetet med genomförandet av strategin hos myndigheterna fortlöper.

På MFD:s delaktighetsdag, som livesändes digitalt, deltog Agneta Söder dels med en föreläsning om delaktighet och tillgänglighet i skolan samt i ett samtal om tillgänglighet och universell utformning utifrån funktionsrättskonventionen.

EU och internationella frågor

I maj genomfördes det femte Europaparlamentet för personer med funktionsnedsättning. Den europeiska funktionsrättsrörelsen kraftsamlade när cirka 600 ledamöter tog över plenisalen i Europaparlamentet där politiker mötte upp och lyssnade på rörelsens valmanifest inför valet till parlamentet 2024.

Funktionsrätt Sverige samordnade den svenska delegationen på 35 personer från olika organisationer. Förutom mötet i parlamentet hann vi med att träffa Malin Björk och Abir Al-Sahlani, två svenska parlamentariker som varit aktiva i den stora tvärvärdiska gruppen för funktionsrättsfrågor som arbetar nära European Disability Forum, EDF.

Tillsammans med EDF har vi drivit på för funktionsrätt i EU-lagstiftning om bland annat AI, våld mot kvinnor, juridiskt samarbete, passagerarrättigheter, fri rörlighet och reformer av EU:s vallag.

Arbetet med att ta fram europeiska standarder som stöd i genomförande av Europeiska Tillgänglighetslagen drog igång. Vi träffade även Kanadas regering som storsatsar på att bli ledande i tillgänglighet och standardisering, och tar fram världens första standard för tillgänglig och jämlik AI. Vi delog i den svenska delegationen till FN:s sextonde statspartsmötet om Funktionsrättskonventionen. Mötet hölls i FN:s högkvarter i New York.

Ordförandeskapet i EU

Under det svenska ordförandeskapet första halvåret 2023, bidrog Funktionsrätt Sverige till funktionsrättsperspektivet på flera sätt. Den 31 mars genomfördes hybridkonferensen Disability Rights, Accessibility and Artificial Intelligence (AI) på Stockholm Globe Hotel med hög nivå på medverkande. Cirka 150 deltagare på plats och 475 anmälda online. Cirka 80 deltagare från den europeiska funktionsrättsrörelsen var på plats och antog en resolution om funktionsrätt och AI som publicerades i anslutning till konferensen. Representanter från den europeiska

funktionsrättsrörelsen deltog i flera aktiviteter, bland annat om ekonomiska perspektiv på våld mot kvinnor 1-2 februari, hemlöshet 4 april, ensamhet 20-21 april, hållbar AI 2-3 maj och jämlikhetsdata 12 maj. Den 29 maj anordnade vi ett webinarium med riksdagsledamöter om EU, demokrati och funktionsrätt. Vi talade också på regeringens och EU-kommissionens seminarium Union of Equality – Disability Rights and strategies - i anslutning till Disability Platform i Bryssel den 27 juni.

[Läs mer om vårt arbete med EU](#)

Nordiskt samarbete

Det nordiska rådet för samarbetsorganen för funktionsrättsorganisationer, HNR, träffades 3 gånger under 2023. En debattartikel om kriskommunikation, och en rapport om

konventionen som lag togs fram. Arbetet fortsätter 2024 med ett webinarium.

[Läs mer om vårt nordiska samarbete](#)

Almedalen

Funktionsrätt Sverige medverkade vid Almedalsveckan 2023 under fyra intensiva dagar mellan den 27 juni-1 juli. Vi var med på flera event, paneler och seminarier, men deltog också vid en rad möten och rundabordsamtal.

I det officiella programmet medverkade vår ordförande exempelvis i seminarier om diskriminering i arbetslivet (arr: DO), huvudmannskapet för sjukvården (Sanofi) och Relationer som funkar (FUB Uppsala). Från styrelsen medverkade Marie Sten i seminarier om personcentrerad vård (GPCC) och patientdelaktighet (Lif, tillsammans med EUPATI Sverige). Lotta Håkansson medverkade i ett seminarium om innovationer inom vården (East Sweden med flera). Även projektet Min sexualitet – min rätt medverkade i seminarium under veckan (arr:RFSU).

Förutom alla publika event hade vi under veckan en rad möten, exempelvis med Svenskt Näringsliv, Arbetsförmedlingen och Vision, för att bland annat prata om situationen för personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Vi har också träffat representanter för flera av våra riksdagspartier och hade dialogmöten med både Sveriges Television och Utbildningsradion.

[Funktionsrätt i Almedalen 2023: Nicklas Mårtensson \(intervju på Youtube\)](#)

[Intensiva och givande dagar i Almedalen](#)

Standardisering

Funktionsrätt Sverige fick under 2023 fortsatt stöd från Konsumentverket och SKA-rådet för att vara med i standardiseringsprojekt för tillgänglighet. Ett prioriterat område för oss under 2023 har varit standardiseringsprojekt kopplade till EU-kommissionens standardiseringsbegäran som rör harmonisering av Tillgänglighetsdirektivet. Det här arbetet kom igång under året och har huvudsakligen bedrivits inom samordningsgruppen för tillgänglighet. Vi var under året verksamma inom

sju kommittéer hos [Svenska institutet för standarder SIS](#): SIS/TK 536 Samordningsgrupp för tillgänglighet, SIS/TK 504 E-tillgänglighet, SIS/TK 599 Kvalitetssäkring inom LSS, SIS/TK 450 Informationshantering inom utbildningssektorn, SIS/TK 453 Tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö, SIS/TK 164 Lättöppnade förpackningar och SIS/TK 344 Hjälpmedel.

Funktionsrätt Sverige i media

Under 2023 har Funktionsrätt Sverige publicerat 13 pressmeddelanden, 17 debattartiklar och skickat ut 5 nyhetsbrev. Vi har också drivit opinion via vår webbplats och via sociala kanaler. Det första halvåret präglades av ordförandeskapet i EU och vår egen och EDF:s konferens om AI och funktionsrätt. Dessutom lanserades Patientföreträdarutbildningen i februari och vid kongressen i maj rapporterade vi om den nya styrelsen med Nicklas Mårtensson som ny ordförande.

Vi satsade också på Almedalen, som behandlas i ett eget avsnitt. Under hösten rapporterade vi om neddragningar i regeringens budget, men också om lanseringar av webbutbildningar från våra

projekt EUPATI Sverige och Makten är min. Vi publicerade också nyheter via sociala medier om våra events vid MR-dagarna i november.

Den 3 december fick vi en debattartikel publicerad om civilsamhällets alternativrapportering till FN, som pågick hela hösten under Funktionsrätt Sveriges ledning.

Februari var en toppmånad när det gäller omnämningen av Funktionsrätt Sverige, bland annat på grund av lanseringen av Patientföreträdarutbildningen. I mars nådde vi störst potentiell publik med artiklar om AI och om nominering till Guldägget för Lusten ser inga hinder.

[Nyheter, debattartiklar och utspel](#)

Migration

Under 2023 har Funktionsrätt Sverige fortsatt engagemanget kring situationen för personer med funktionsnedsättning kopplat till kriget i Ukraina och mottagandet av flyktingar till Sverige. Vi har varit med i styrgruppen för Funkibators ESF-projekt Care for ukrainians with disabilities och i Myndigheten för delaktighets nationella nätverk om migranter med funktionsnedsättning.

I maj 2023 svarade vi på en remiss om En ny ordning för asylsökandes boende, SOU 2022:64 och skrev även ett inspel till socialtjänstministern, med fokus på brister i mottagande av barn med funktionsnedsättning och på återuppbyggnaden av Ukraina.

Under MR-dagarna arrangerade Funktionsrätt

Sverige ett seminarium tillsammans med Independent Living Institute om den hinderbana som möter migranter med funktionsnedsättning på sin väg till arbete och utbildning.

Josefina Streling från MFD berättade bland annat om de aktörskartor för att identifiera glappen i mottagandeprocessen, som tagits fram i samverkan mellan flera myndigheter och civilsamhälle. Funktionsrätt Sverige har varit med i det här arbetet och även i framtagande av en MFD-rapport till regeringen och annat material.

[Remissvar: En ny ordning för asylsökandes boende](#)

[Stöd till aktörer i funktionshindersrelaterade frågor \(rapport från MFD\)](#)

PSFunk, det årliga dialogseminariet mellan public service-företagen och Funktionsrätt Sverige, arrangerades den 13 december 2023. Det här året valde vi ett digitalt webinarieformat och sändningen gjordes från Funktionsrätt Sveriges lokaler. Temat var Artificiell intelligens och media – tillgänglighet och spegling – risker och möjligheter.

Den kanadensiska forskaren och professorn

Jutta Trevianus höll ett föredrag om risker och möjligheter med AI-teknik i media med fokus på spegling av den mänskliga mångfalden och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Public service-bolagen presenterade pågående utvecklingsprojekt kring tillgänglighet med hjälp av AI-teknik. En panel från funktionsrättsrörelsen medverkade.

[PSFunk 2023 om AI och media – ta del av hela sändningen i efterhand!](#)

MR-dagarna i Helsingborg

Funktionsrätt Sverige arrangerade flera seminarier på MR-dagarna i Helsingborg i november 2023. Temat var rätten till utbildning och arbete. Ett gemensamt seminarium med Funktionsrättsbyrån hölls om hur diskriminering på arbetsmarknaden kan förebyggas med bland andra DO Lars Arrhenius, och Nicklas Mårtensson, ordförande i Funktionsrätt Sverige, i panelen. Annica Nilsson modererade.

Det andra seminariet – En hinderbana för migranter med funktionsnedsättning – arrangerade vi tillsammans med Independent Living Institute. Monica Klasén McGrath modererade.

Vårt tredje seminarium handlade om hur vi bryter utanförskapet för unga med funktionsnedsättning, Nicklas Mårtensson medverkade också här i panelen tillsammans med bland andra Christian Skog, projektledare för SamSTART, som drivs av Arbetsförmedlingen. Annica Nilsson och Agneta Söder modererade.

Nicklas Mårtensson deltog även i ett panelsamtal Hög taket i lönebidraget! samt i seminariet Ett bra arbetsliv för alla! Vad krävs för att det ska hända? Båda arrangerade av Fremia.

Vidare deltog Nicklas Mårtensson i panelen på seminariet Den ironiska arbetslinjen som arrangerades av ShareMusic & Performing Arts.

Slutligen deltog Nicklas Mårtensson i Rätten till utbildning eller arbete, vad får det kosta? Med Svenska kyrkan, STIL, Independent Living Institute och Funktionsrätt Sverige som arrangörer.

Agneta Söder deltog i ett panelsamtal som arrangerades av Specialpedagogiska skolmyndigheten om inkludering i skolan.

Tor Gustafsson deltog i en dialog med Boverket om God gestaltning för alla i skolan och på kontoret.

Intressepolitiskt arbete

Inom vårt intressepolitiska arbete påverkar vi de övergripande politiska frågorna på nationell nivå. Arbetet riktar sig främst mot riksdag, regeringen och statliga myndigheter med utgångspunkt i funktionsrätten – varje människas rätt att fungera på lika villkor i samhällets alla delar. Arbetet består främst i att bevaka den politiska debatten, uppvakta politiker och andra beslutsfattare, påverka förslag i statliga utredningar i de prioriterade frågor som ytterst beslutas av Funktionsrätt Sveriges kongress. Vi är också remissinstans och samordnar våra yttranden med medlemsförbunden. Ett viktigt uppdrag är att bidra med en konsekvensanalys som utgår från Funktionsrättskonventionen för att säkerställa att förslag som ligger till grund för beslut är gynnsamma för personer med funktionsnedsättning och kroniska sjukdomar. Det årliga arbetet utgår från en verksamhetsplan som beslutas av vår styrelse. Vissa delar av arbetet genomförs tillsammans med kluster där de medlemsförbund som är särskilt intresserade är med och bidrar. Under 2023 var kluster inom arbetsmarknad, privatekonomi, skola, LSS och vuxenhabilitering aktiva.

Jämlik hälsa

Vi har under året fortsatt verka för att återupprätta den nationella hjälplinjen bland annat genom ett uppdrag tillsammans med Suicide Zero och NSPH, som publicerades i Aftonbladet. Diskussioner har också förts med sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

Regeringen har beslutat att tillsätta en kommitté som ska se över ett eventuellt statligt övertagande av hälso- och sjukvården – Vårdansvarskommittén. Kommittén består av samtliga riksdagspartier. Även en expertgrupp som knyts till kommittén har utsetts där vi har en expert med – Lotta Håkansson, andre vice ordförande i Funktionsrätt Sveriges styrelse. Ett område som vi uppmärksammat och där vi ser behov av ett ökat statligt ansvar är finansieringen och fortbildningen av läkare, vilket vi kommenterade med anledning av en enkät från Läkarförbundet.

Vi har svarat på en remiss rörande EU:s reformering av läkemedelslagstiftningen där vi i stort är positiva till förslagen. Vice ordförande i Funktionsrätt Sverige Marie Sten deltog i ett öppet möte anordnat av riksdagens socialutskott om reformeringen där hon betonade vikten av en effektiv och rättvis tillgång till läkemedel.

Även samsjuklighetsutredningen presenterade sina förslag 2023. Vi ställer oss bakom förslagen men hyser vissa farhågor för hur dessa ska kunna förverkligas då bland annat psykiatrin i dag inte är tillräckligt rustad för sitt uppdrag.

Vi har under 2023 etablerat ett fast samråd med Folkhälsomyndigheten.

[Jämlik hälsa och vård efter behov på vår hemsida](#)

Arbetsmarknad

Samarbetet med 73-punktsprogrammet som grund har fortsatt. Under året har vi haft ett stort antal politikerkontakter. Vi har haft möten med Arbetsförmedlingen med flera, inspel till interpellationer och motionsunderlag har gjorts, exempelvis till Vänsterpartiets partimotion Funktionsrätt på arbetsmarknaden som riksdagsbehandlas 2024. Vi har träffat arbetsmarknadsministern samt statssekreterare Sophia Metelius.

I våras överlämnades en skrivelse med förslag på hur långtidsarbetslösheten ska minska.

I maj arrangerade vi rundabordsamtal för centralorganisationerna för fack (LO, TCO, Saco) respektive arbetsgivare (Svenskt Näringsliv, SKR, Arbetsgivarverket) i

syfte att lyssna in vad de anser behövs för att arbetsmarknaden ska öppnas upp för vår målgrupp. I syfte att påverka Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2024, skrev vi till regeringen med begäran att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att halvera genomsnittstiden för registrering av funktionshinderskod.

Vårt arbete har gett resultat! Numera är det möjligt att uppge funktionsnedsättning/ ohälsa i samband med digital inskrivning hos Arbetsförmedlingen. Regleringsbrev 2024 innehåller bland annat uppdrag att väsentligt korta genomsnittstiden för att identifiera och registrera funktionshinderskod.

Ekonomi och socialförsäkring

De senaste åren har garantinivån höjts mer än vanligt. Höjningarna har dock, för många, begränsats eller uteblivit då kommunala omsorgsavgifter samtidigt har höjts och tröskelvärdet för godmans-kostnaden överskridits. Med anledning av det tog ekonomiklustret i slutet av 2022 initiativ till ett öppet brev, publicerat i Altinget "Ska höjningen av garantinivån gå rakt ner i den kommunala kassan igen?". Det resulterade i ett möte med socialförsäkringsminister Anna Tenje. I början av året erbjöds sedan de regionala funktionsrättsföreningarna att tillsammans med Funktionsrätt Sverige underteckna en debattartikel riktad till kommuner för att få dessa att

avstå avgiftshöjningar. Minst 15 artiklar publicerades.

Vi har också i en debattartikel med rörelsen i Aftonbladet "Regeringen borde fatta att vissa inte kan jobba", uppmanat regeringen att öppna upp den utredning som skulle se över indexeringen av sjuk- och aktivitets-ersättningen som de tidigare lagt ned. I oktober agerade också rörelsen i debattartikeln "Sluta straffa alla dem som inte kan arbeta" med uppmaning till regeringen att avskaffa höstbudgetens förslag om en ny funkisskatt.

[Arbete och tryggad försörjning på vår hemsida](#)

Barn och familj

Regeringen beslutade i augusti att ett nationellt hälsoprogram för barn och unga 0-20 år ska genomföras, vilket länge varit ett mål för Funktionsrätt Sverige.

Under året har frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning varit särskilt aktuell. Under våren kom en rapport från Stiftelsen Allmänna Barnhuset och MFD som bekräftar att barn med funktionsnedsättning, i alla aspekter, är mer våldsutsatta än andra barn. Utredningen om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn överlämnade också sina förslag med ett tydligt funktionsrättsperspektiv till regeringen. Förslagen har därefter varit ute på remiss, och vi har lämnat ett svar.

Vi har träffat utredningen om ett starkare straffrättslig skydd mot bland annat sexuella kränkningar, vilket gav avtryck i de slutliga förslagen.

Vidare har vi deltagit i ett särskilt samråd hos Socialstyrelsen om ett barnrättsperspektiv i uppföljningen av funktionshinderpolitiken.

Under våren förhöordes Sverige av FN:s barnrättskommitté där resultatet blev flera rekommendationer till Sverige som rör barn med funktionsnedsättning. Rekommendationerna stämmer väl överens med våra krav som vi lyfter dels i Respekt för rättigheter, och i den nya alternativrapporten inför Sveriges förhör av FN:s övervakningskommitté rörande funktionsrättskonventionen, vilket äger rum i mars 2024.

Skola och utbildning

I början av året uppvaktade Funktionsrätt Sverige skolminister Lotta Edholm. Vi har även träffat flera av riksdagspartiernas utbildningspolitiska talespersoner samt Socialdemokraternas ledamöter i utbildningsutskottet.

Flera statliga utredningar har tillsatts under året med betoning på trygghet och studiero i skolan. Vi ser ett tydligt steg mot en alltmer segregerad skola och ökade befogenheter för skolpersonal om disciplinära åtgärder samtidigt som elevers rättigheter ifrågasätts. Vi skrev tillsammans med flera av våra medlemsförbund en artikel om detta under hösten.

Flera utredningar som rör yrkesutbildningar pågår och vi har träffat både Yrkesvux-utredningen och utredningen Fler vägar till arbete.

Även ett statligt övertagande av skolan har utretts, och Funktionsrätt Sverige har lämnat ett remissvar. Vi efterfrågar bland annat en mer jämlik resursfördelning till skolan som är mer gynnsam för elever med funktionsnedsättning. I samband med arbetet hade vi ett remissmöte tillsammans med medlemsförbunden.

I slutet av året presenterades utredningen Uppföljning för utveckling – ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola – sina förslag. Det är en efterlängtd och viktig utredning för oss. Tillsammans med utredaren Magnus Tideman skrev vi en debattartikel om utredningens förslag och om våra förhoppningar om en snar förbättring i svensk skola för barn och elever med funktionsnedsättning.

[Om Barn, familj och utbildning på vår hemsida](#)

LSS

Funktionsrätt Sverige har medverkat som expert i utredningen om ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans, som kommit med sina förslag. Vi har i stort kunnat påverka resultatet i en positiv riktning, men vi ser behov av en avsevärt högre schablonersättning än trenden om cirka 1,5 procent per år för att möta de senaste årens löneökningar och den kraftiga inflationen under 2023. Det behövs också en översyn och tydligare styrning av Försäkringskassans behovsprövningar i enskilda fall för personlig assistans.

[LSS intentioner, läs mer](#)

UVAS – unga som varken arbetar eller studerar

Annica Nilsson och Agneta Söder deltog vid två dialogtillfällen om övergången mellan skola och arbete för unga med funktionsnedsättning. Dialogerna arrangerades av NOD och Arbetsförmedlingens projekt SamSTART.

Universell utformning och tillgänglighet

Funktionsrätt Sverige har under 2023 fortsatt att driva på för att allt nytt som skapas ska göras tillgängligt för alla genom universell utformning och att staten ska sätta fart i arbetet med undanröjande av hinder för tillgänglighet.

En avgörande faktor för digital delaktighet är att Tillgänglighetsdirektivet implementeras på ett bra sätt genom den svenska lag som träder i kraft i juni 2025. Vi har i skrivelser till Riksdagens socialutskott framfört vår kritik gällande inskränkningar i utformningen av den svenska lagen. Under hösten 2023 har vi också varit med i två AccessibleEU-konferenser kopplade till Tillgänglighetsdirektivet.

En annan digitaliseringsfråga som har varit i fokus handlar om E-legitimationer, där vi träffat den nya utredningen om en statlig e-legitimation.

Byggd miljö var också i fokus under 2023. Funktionsrätt Sverige besökte Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet för möte med politiskt sakkunnige Erik Elverö den 27 januari och följde upp med en skrivelse till jordbruks- och infrastrukturministern Andreas Carlson i februari 2023.

Under året presenterade Boverket sina förslag till nya byggregler. Många anvisningar för tillgänglighet försvinner. I våra remissvar påpekade vi vikten av att staten lever upp till åtaganden för tillgänglighet och att det därför behöver göras ett omtag av hela reformeringen av byggregler.

Vi har också träffat Boverket och tillskrivit dem med anledning av ett nytt regeringsuppdrag om att införa lättnader i regelverket för studentbostäder (vilket medför sänkta krav på tillgänglighet).

[Om Tillgänglighet på vår hemsida](#)

Projekt 2023

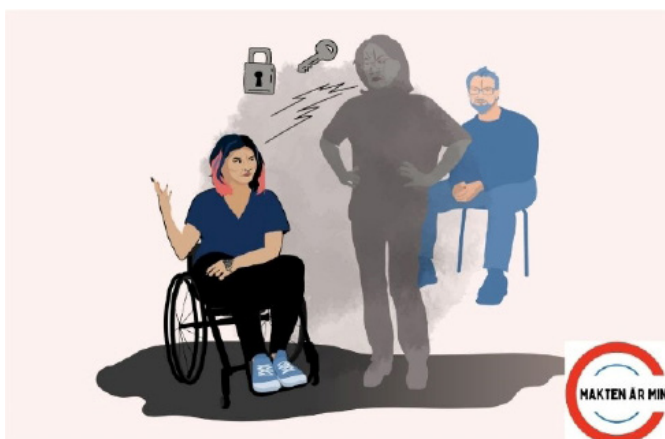
Funktionsrätt Sverige bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete genom olika projekt. Varje projekt har en koppling till vårt intressepolitiska arbete. De tre pågående projekten har alla stöd från Allmänna Arvsfonden.

MIN SEXUALITET min rätt

Projektet som syftade till att öka den sexuella hälsan hos personer med funktionsnedsättning avslutades, efter tre års samarbete med RFSU, i maj 2023. Projektets sista månader ägnades till stor del åt att färdigställa webb utbildningen "Sex, lust och självbestämmande", som nu finns tillgänglig på Funktionsrätt Sveriges utbildningsportal.

[Min sexualitet min rätts hemsida](#)

Makten är min

Projektet utformades utifrån resultaten av kartläggningen "Vill då ligga med mig då?", som genomfördes inom ramen för projektet Min sexualitet - min rätt, som visat på en markant högre risk att kvinnor och ickebinära med funktionsnedsättning ska utsättas för våld. Projektet har pågått under 2023. Projektets syfte var att motverka den extra utsatthet för våld som finns för personer, särskilt kvinnor och ickebinära, med funktionsnedsättning. Tillsammans med kursutvecklare ur målgruppen, kvinnor och ickebinära med funktionsnedsättning, har en webb utbildning utvecklats. Utgångspunkten för utbildningen är egenmakt som våldsprevention och utbildningen är ett verktyg för att individer ska kunna skilja på hälsosamma och destruktiva relationer och situationer och därigenom kunna ta makten över sina relationsliv. Merparten av projektet har finansierats av Jämställdhetsmyndigheten och denna del avslutades vid årsskiftet. Den del av projektet som finansieras av Brottsoffermyndigheten och riktar sig särskilt till brottsoffer, pågår ännu under första kvartalet 2024.

Funktionsrättsbyrån

Funktionsrättsbyrån är ett treårigt projekt finansierat av Arvsfonden. Kärnverksamheten är att bygga upp en nationell rådgivning för vuxna med funktionsnedsättning.

Rådgivningen öppnade i januari 2022. En sociolog och en jurist bemannar rådgivningen, och ger rådgivning med fokus på rättigheter. Under de två första åren tog projektet emot drygt 600 ärenden.

Funktionsrättsbyrån samlar också kunskap från rådgivningen i en databas. Statistiken kan sen användas i påverkansarbete. Under 2023 har projektet gjort ett omfattande utvecklingsarbete med databasen tillsammans med

två konsulter; en statistiker och en programmerare.

Under 2023 har projektet vidareutvecklat en ny version av rådgivningens metodhandbok.

Funktionsrättsbyrån hade monter på Funktionsrätt Sveriges Länskonferens och på Mänskliga rättighetsdagarna i Helsingborg.

Under hösten lanserade projektet en ny hemsida och ett nyhetsbrev.

Projektet har också arbetat med att säkra framtida finansiering, och tagit fram en långsiktig finansieringsplan. Funktionsrätt Sverige har genomfört en organisationsanalys, vilken resulterade i en ny ideell förening. Den ska ta över Funktionsrättsbyråns verksamhet efter projekttiden.

[Funktionsrättsbyrån på webben](#)

Eupati Sverige - en delaktig patient

EUPATI Sverige har utvecklat och etablerat en utbildning om forskning och utveckling av läkemedel och medicinteknik för ökad patientdelaktighet. Utbildningen är icke diagnosspecifik, digital och kostnadsfri samt vänder sig främst till patienter, brukare och deras närstående.

Under våren testades utbildningen av en grupp och vidareutvecklades under hösten, för att sedan lanseras på en stor konferens på Karolinska Institutet i Stockholm. Sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson inledningstalade och därefter följde flera panel-samtal där patienter, industrin, akademien och myndigheter var representerade.

Utbildningen finns på Funktionsrätt Sveriges utbildningsportal och i skrivande stund har 165 personer registrerat sig.

Tre webinarier har arrangerats under 2023; ett med myndigheten SBU, ett med forskare från Centrum för Personcentrerad vård vid Göteborgs universitet och ett med Samverkan 2.0.

EUPATI Sverige har deltagit på flera större arrangemang så som Kliniska Studier Sveriges konferens, Vitalis (Nordens ledande konferens om e-hälsa) och under Almedalsveckan.

Möjligheten att vara en neutral värdeskapande mötesplats för våra intressenter uppmärksammas mer och mer bland annat i Peter Asplunds utredning till regeringen.

[Eupati Sveriges webbplats](#)

Patientföreträdarutbildningen

Den 23 februari 2023 lanserades Funktionsrätt Sveriges patientföreträdarutbildning – en webbutbildning i fem moduler.

Målet med utbildningen är att få fler och kunniga patientföreträdare som kan företräda Funktionsrätt Sverige, det egna förbundet eller andra patientgrupper på nationell, regional och lokal nivå.

Lanseringsevenet innehöll ett panelsamtal arrangerat tillsammans med SKR och Nära Vård, där sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson hörde till deltagarna.

Under året har vi haft mer än 200 registrerade kursdeltagare i utbildningsportalen.

Utbildningen har kompletterats med bonusmaterial och en studiehandledning från ABF. I september kom den positiva

nyheten att regeringen beviljat Funktionsrätt Sverige pengar för att sprida och utveckla utbildningen. Ett utvecklingsarbete påbörjades under hösten.

Samtidigt med Patientföreträdarutbildningen lanserades en utbildningsportal via vår webbplats, med länkar till andra webbutbildningar från projekt och medlemsförbund.

[Läs mer om Funktionsrätt Sveriges patientföreträdarutbildning](#)

[Video från lanseringen](#)

Kongressen 2023

Den 11 maj 2023 hölls Funktionsrätt Sveriges kongress. Kongressen valde in två nya medlemsförbund, Riksförbundet Ehlers-Danlos syndrom och Sköldkörtelförbundet, vilket innebär att vi nu har 52 medlemsförbund.

Till styrelsen valdes två nya ledamöter, Nicklas Mårtensson och Lise Lidbeck medan Maritha Sedvallsson lämnade sitt uppdrag efter 9 år som ledamot. Kongressen valde Nicklas Mårtensson till ordförande för Funktionsrätt Sverige.

Kongressen fattade beslut om verksamhetens prioriteringar för 2024–2025 som innebär

ett omtag för Funktionsrätt Sverige, med fördjupat fokus på rättighetsperspektivet. Kongressen beslutade att värna och bevaka funktionsrätten och dess grundfundament jämlikhet, jämställdhet, delaktighet, likvärdighet och mångfald mer än någonsin. Kongressen beslutade också att vårt påverkansarbete även fortsättningsvis ska röra sig inom det breda politiska fält där frågor som jämlik hälsa, vård och tandvård, en inkluderande skola, rätten till arbete, god försörjning, en stärkt efterlevnad av LSS, tillgänglighet och ett inkluderande rättssystem är centrala exempel.

Kansliet

Funktionsrätt Sveriges styrelse har ett kansli till sitt förfogande. Vid årets slut arbetade 18 personer på kansliet. Åtta tillsvidareanställda medarbetare, sju på heltid och en på deltid samt 10 projektanställda. Kansliet leds av en kanslichef och är organiserat med fokus på det intressepolitiska uppdraget samt kommunikation om detta. I projektet Makten är min arbetade två personer under 2023. På Funktionsrättsbyrån arbetade tre personer, en fjärde projektmedarbetare anställdes i

december. EUPATI Sverige hade vid årsslutet fem anställda.

Under 2023 stärktes Patientföreträdarutbildningen, en projektmedarbetare anställdes på deltid för att under hösten och vintern sprida information om projektet till vår rörelse. Genom omprioriteringar i det planerade arbetet fick både kommunikatör och intressepolitisk utredare med ansvar för vård och hälsa arbeta med att utveckla och sprida Patientföreträdarutbildningen.

Samråd med myndigheter

Hos en rad myndigheter och andra aktörer har vi formella samråd. Under 2023 representerade drygt 240 personer Funktionsrätt Sverige i drygt 80 olika samråd. Genom samråden kan våra representanter föra in viktiga funktionsrättsperspektiv från Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund, bevaka och tillvarata intresset för samtliga förbundsmedlemmar. Samråden är en viktig

arena för oss att både uppmuntra och följa att regeringen och dess myndigheter efterlever funktionsrättskonventionen och aktivt styr genom att myndigheterna arbetar för ett samhälle för alla. Vid operativa strategier eller beslut arbetar vi för att regeringen och myndigheterna har en konsekvensanalys som utgår från funktionsrättskonventionen och rättighetsperspektiv.

Regeringens funktionshinderdelegation

Dialogen med regeringen sker till stor del i regeringens funktionshindersdelegation som hålls fyra gånger per år. Det är socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall som leder delegationen.

Delegationen har oftast en eller flera andra ministrar som gäster. Vid sidan om dessa formaliserade möten, har vi en direktdialog med enskilda ministrar i regeringen kring enstaka frågor.

Funktionsrätt Sveriges förtroendevalda

Styrelse vald på kongressen 11 maj 2023

Nicklas Mårtensson, ordförande

Marie Sten, förste vice ordförande

Lotta Håkansson, Reumatikerförbundet, andre vice ordförande

Inger Ros, Riksförbundet HjärtLung

Marina Carlsson, Personskadeförbundet RTP

Veronica Magnusson Hallberg, Svenska Downföreningen

Anders Lago, FUB

Lise Lidbäck, Neuro

Jimmie Trevett, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH),

Revisorer, förtroendevalda

Christina Boman-Karlsson, Schizofreniförbundet

Håkan Jarmar, RSMH

Ersättare

Björn Nilsson, Njurförbundet

Revisor, auktkoriserad

Mats Blomgren

Valberedning

Anki Sandberg, Riksförbundet Attention, sammankallande

Håkan Hedman, Njurförbundet

Maritha Sedvalsson, Astma- och Allergiförbundet

Eva-Lena Jansson, Parkinsonförbundet

Elisabeth Wallenius, Riksförbundet Sällsynta Diagnoser

Arvodeskommitté

Ann-Kristin Sandberg Riksförbundet Attention, sammankallande

Christina Boman-Karlsson, Schizofreniförbundet

Håkan Jarmar, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)

Styrelsen har under året haft sju protokollförda möten.

Ordförandemöten

Under 2023 arrangerades fyra ordförandemöten, tre av dessa digitala och ett fysiskt heldagsmöte hos Funktionsrätt Sverige i slutet av november. Ordförandemötena är ett sorts rådsmöten där såväl dagsaktuella intressepolitiska frågor som mer visionära policyfrågor diskuteras. De digitala ordförandemötena har varit välbesökta och uppskattade och varit ett viktigt samtalsforum för att hitta nya, fördjupande och regelbundet återkommande arbetsformer i våra gemensamma frågor.

Ett axplock av ämnen som har tagits upp på ordförandemöten under 2023 är: Patientföreträdarutbildningen, funktionsrättsrörelsens alternativrapportering till FN som sker i mars 2024, statsbidraget som går till funktionsrättsrörelsen, aktuella frågor under Sveriges ordförandeskap i EU, våra projekt Eupati Sverige och Funktionsrättsbyrån, inbjudna gäster från Allmänna arvsfonden och Folksam som informerat om villkor och förutsättningar.

Avlämnade remissvar under 2023

Våra remissvar är en viktig del av vårt löpande intressepolitiska arbete. Funktionsrätt Sverige ombeds ofta lämna yttranden kring olika utredningar och lagförslag från regeringen, men också kring föreskrifter, vägledningar och andra dokument från olika myndigheter. Endast ett fåtal av de remisser vi får in har vi möjlighet att lämna synpunkter på, därför sker en rätt hård prioritering av vilka vi ska besvara. Under 2023 lämnade vi yttranden på 22 stycken.

Under 2023 har vi vid ett flertal tillfällen bjudit in utredare till digitala förbundsmöten, både nytillsatta utredare och utredningar som avslutat sina uppdrag och lämnat förslag till regeringen. Vår ambition har varit att skapa mötesforum framförallt med nytillsatta och pågående utredningar i syfte att påverka tidigare i processen än vid den efterföljande remisshanteringen.

Februari

Modellkoncept för nationell strategi för standardisering inom samhällsbyggande 2023

Förslag till föreskrifter och allmänna råd om listningstjänst för vårdval och vårdval på annat sätt

April

Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag SOU 2022:53

Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

Maj

Dnr 2022:1205 rörande ändring i skolförordning (2011:185), förordning om ändring i gymnasieförordningen (2010:2039) och Skolverkets föreskrifter och allmänna råd om tilläggsbelopp för extraordinära stödinsatser.

Från delar till helhet – Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja SOU 2023:5

Juni

Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans SOU 2023:9
Boverkets förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader
En uppväxt fri från våld SOU 2022:70

Juli

En ny ordning för asylsökandes boende, SOU 2022:64

Augusti

Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet för sitt ändamål
Boverkets förslag till föreskrifter om krav på tomter med mera
Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader

Oktober

EU-läkemedelslagstiftning: Kommissionens förslag på förordning och direktiv om humanläkemedel
EU-kommissionens förslag till direktiv om ändring av brottsofferdirektivet
Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd
Effektiv och behovsbaserad digital vård Ds 2023:27

November

Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna Dnr Ju2023/01655
Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration SOU 2023:24

December

Remittering av promemoria Utfasning av ersättning för höga sjuklönekostnader S2023/0279
Ämnesbetygsreformen - Gy25
Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen SOU 2023:52

Avgivna skrivelser under 2023

Januari

Skrivelse till Institutet för mänskliga rättigheter

Från Funktionsrätt Sverige till statsråd Paulina Brandberg

Brev om uppvaktning EU-nämnden

Skrivelse från Funktionsrätt Sverige med frågor om
Regionalfonden, funktionsrätt och krav på tillgänglighet

Förfrågan om möte med Socialutskottet angående
Tillgänglighetsdirektivet

Förslag Tillgänglighetsdirektivet

Tabell översikt jämförelse proposition genomförande av
tillgänglighetsdirektiven.

Februari

Skrivelse till Regeringen i samarbete med organisationen
Resenärerna angående Stations servicen på Sveriges
järnvägsstationer

Skrivelse rörande förslag om ett nationellt hälsovårdsprogram för
barn och unga 0-20 år till Camilla Waltersson Grönvall

Skrivelse från Funktionsrätt Sverige till infrastruktur- och
bostadsminister Andreas Carlson

Skrivelse från Funktionsrätt Sverige till kulturminister Parisa
Liljestränd

Funktionsrätt Sverige och Samhall

Mars

Till statsrådet Erik Slottner: Resolution angående inkludering
av personer med funktionsnedsättning i EU-lag om artificiell

intelligens från European Disability Forum (på engelska)

Funktionsrätt Sveriges bidrag till Sveriges nationella reformprogram 2023

Underlag till Försäkringskassans funktionshinderråd

April

Inbjudan till rundabordssamtal med funktionsrättsrörelsen om arbetsmarknaden. Inbjudan till LO, SACO och TCO

Inbjudan till rundabordssamtal med funktionsrättsrörelsen om arbetsmarknaden. Inbjudan till Arbetsgivarverket, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Regioner

Maj

Skrivelse till arbetsmarknadsminister Johan Pehrson

Augusti

Inspel från Funktionsrätt Sverige inför nytt åtgärdsprogram om våld 2024–2026

September

Skrivelse till socialförsäkringsminister Anna Tenje

Skrivelse angående EU-kommissionens förslag till europeiskt funktionshinderkort

Oktober

Inspel till Boverket angående uppdraget om lättnader av byggkraven för studentbostäder

Inspel inför Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2024

Skrivelse till Socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall om personligt ombud

November

Skuggrapport från Funktionsrätt Sverige och FQ - Istanbulkonventionen (engelska)

Funktionsrätt Sveriges 52 medlemsförbund

Afasiförbundet

Astma- och Allergiförbundet

Autism Sverige

Blodcancerförbundet (BLC)

Bröstcancerförbundet

Diabetesförbundet

Dyslexiförbundet

EDS Riksförbund

Elöverkänsligas Riksförbund

Fibromyalgiförbundet (FF)

Föräldraföreningen för Dyslektiska Barn

FUB - för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS)

Hiv-Sverige

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

Hjärtebarnsfonden

Huvudvärksförbundet

Mag- och tarmförbundet

Mun- & Halscancerförbundet (MHCF)

Narkolepsiföreningen

Neuro

Njurförbundet

Osteoporosförbundet

Parkinsonförbundet

Personskadeförbundet RTP

Primär immunbrist organisationen (PIO)

Prostatacancerförbundet

Psoriasisförbundet
Reumatikerförbundet
RG Aktiv Rehabilitering
Riksförbundet Attention
Riksförbundet Balans
Riksförbundet Cystisk Fibros (RfCF)
Riksförbundet DHB
Riksförbundet för ME-patienter
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)
Riksförbundet HjärtLung
Riksförbundet Sällsynta diagnoser
Riksföreningen Grunden
RLS-Förbundet
Schizofreniförbundet
Sköldkörtelförbundet
Stamningsförbundet
Strokeförbundet
Svenska Celiakiförbundet (SCF)
Svenska Downföreningen
Svenska Epilepsiförbundet (SEF)
Svenska Glaukomförbundet
Svenska OCD-förbundet
Tandhälsöförbundet (TF)
Tarm-, uro- och stomiförbundet, ILCO
Ångestförbundet ÅSS

Funktionsrätt Sverige utgörs av 52 funktionsrättsförbund, som slutit sig samman för att agera med samlad kraft. Tillsammans representerar Funktionsrätt Sverige cirka 400 000 medlemmar.

Funktionsrätt Sverige, Box 1386, 172 27 Sundbyberg
www.funktionsratt.se